

Forfatter: Flemming Lundgreen-Nielsen

Titel: Udrag fra N. F. S. Grundtvig

Citation: Flemming Lundgreen-Nielsen: "N. F. S. Grundtvig", i Flemming Lundgreen-Nielsen: *N. F. S. Grundtvig*. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-authors-grundtvig-p-shoot-idm139787859474272.pdf>
(tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvig

Deres fortaler er dateret henholdsvis 5.12.1810 og 31.12.1810, hvad der markerer Grundtvigs opfattelse af deres indbyrdes forhold snarere end de reelle tidspunkter. Den første, *Idunna. En Nytaarsgave for 1811*, udkom den 29.12.1810 og er formentlig den ujævneste sammensatte bog i hele forfatterskabet. I fortalen af 5.12 (jf. *PS I* 191-193) erklærer digteren, at indholdet "paa en vis Maade udgør et Heelt", skønt det er "Syner fra forskelligt Fodfæste"; samtidig lover han sig selv og læserne ikke mere at ville udsætte sig for "de mangehaande Fristelser, der møde paa ethvert Feldttog mod litterære Synder" - med andre ord opgiver han ambitionen om at blive en førende litterær kritiker. Fortalens tone er i øvrigt rolig og dæmpet; mens fortalen til *Nytaarsnat* i arabertal indordnes under bogens ordinære paginering, er *Idunna*-fortalens romertalspaginering måske tegn på, at den er affattet lige inden udgivelsesdatoen. De to indledende numre på i alt 50 sider er ikke inkluderet i pagineringen og er heller ikke med i alle eksemplarer. Det drejer sig om et kort allegorisk digt, "Nytaarsaften" (jf. *PS I* 265-266), og 12 månedsrim (jf. *PS I* 220-229) skrevet til forhåndenværende kobberstik, der betoner, at bogen er beregnet på årskiftets gaveudveksling. Rimene angriber, i nogen modsætning til stikkens idylliske emner, det spidsborgerlige livs materialisme- og nyttelære. Den egentlige bog begynder derpå med en bearbejdet sagatekst på dansk om sværdet Tirfing (jf. *PS I* 447-492), der som en stump af den nordisk-historiske totaldigtning stammer fra 1809 og i forvejen forelå trykt fra et andet trykkeri. I en tredje afdeling følger tre "Skemtevers", komisk-satiriske rimerier i Holbergs, Jens Møllers og navnlig Baggesens smag om Grundtvigs forhold til aserne ("de gamle Dreng"), om *Idunnas* Æbler og om græsk mytologis guldaldermyte (jf. *PS I* 190-219). Tonen skiftes ganske i sidste afdeling, "Sagakvad", med et alvorligt ment nordisk-mytologisk tankedigt i balladestrofer om historiens betydning for åndsmennesket, "Odin og Saga" (*US II* 32-34), vel nok et programdigt for det strandede tidsskrift af samme navn, antagelig fra marts 1810, før Grundtvig i april i fortalen til sin trykte *Dimisprædiken* prioriterede troen over romantisk-humanistisk historieskrivning. Dernæst trykkes de tre digte af en cyklus om korstogene (*US II* 34-39), Grundtvig fik skrevet i sensommeren og efteråret 1810. Et hyldestdigt til den glemte senbarokke digter Jørgen Sorterup (*US II* 39-41) for hans nationalkristne holdning i *Nye Helte-Sange*, 1716, om sejre til søs i Store Nordiske Krig fører Grundtvig videre til, som en nutidig Sorterup, at aftrykke to ballader om Peter Willemoes' bedrifter i 1801 og i 1807 (*US I* 757-763). Den sidste, i folkevisestil, ender i tåreløs fortvivelse over den ødelagte hovedstad og den tabte flåde, uden trøst.